

ARiMR przypomina istotne informacje dla rolników poszkodowanych przez powódzie.

ARiMR przypomina rolnikom poszkodowanym przez powódzie co należy zrobić, by zachować prawo do otrzymanej za pośrednictwem Agencji pomocy z **SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" i „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013”** oraz z „dopłat bezpośrednich” a także ponownie informuje jakie należy podjąć kroki by uniknąć sankcji z tytułu niewypełnienia zobowiązań wynikających z decyzji o przyznaniu pomocy oraz umów zawartych z Agencją.

Agencja przypomina, że powódź jest traktowana jako wystąpienie tzw. siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, których zaistnienie powoduje, że beneficjent zachowuje prawo do pomocy w odniesieniu do obszaru lub zwierząt kwalifikowanych w momencie wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, może być całkowicie lub częściowo zwolniony ze zobowiązań, w sytuacji gdy wystąpienie siły wyższej wpływa na realizację tych zobowiązań pomocy bądź może zmienić termin realizacji zobowiązań.

Ponadto nadzwyczajnymi okolicznościami są m.in. również grad, deszcz nawalny, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawina, które spowodowały straty w gospodarstwach rolnych lub przedsiębiorstwach.

Warunkiem uznania działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, co może być podstawą do zachowania prawa do pomocy lub uniknięcia sankcji z tytułu niewypełnienia zobowiązań, jest pisemne poinformowanie ARiMR o zaistnieniu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności lub wystąpienie do ARiMR o wyrażenie zgody na całkowite lub częściowe zwolnienie z wykonania zobowiązania bądź zmianę terminu jego realizacji (działania inwestycyjne SPO, PROW 2007-2013) w terminie:

- 10 dni roboczych od dnia, w którym beneficjent jest w stanie dokonać tej czynności (płatności bezpośrednio, PROW 2004 - 2006, PROW 2007 - 2013, pomoc w ramach wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw);
- 30 dni roboczych od dnia, w którym beneficjent jest w stanie dokonać tej czynności (SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006").

Odpowiednie wystąpienie można złożyć w **najbliższej terenowej jednostce ARiMR.**

Do ARiMR może wystąpić beneficjent albo podmiot przez niego upoważniony.

Występując do ARiMR należy dołączyć dowody potwierdzające działanie siły wyższej lub wystąpienie szczególnych okoliczności. Przykładowe rodzaje dokumentów opisano w dalszej części materiału.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE

SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006"

- 1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych
- 1.2 Ułatwianie startu młodym rolnikom
- 1.5 Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych
- 2.1 Przywracanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego naturalną katastrofą lub pożarem oraz wprowadzenie odpowiednich instrumentów zapobiegawczych

- 2.4 Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów
- 2.6 Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013

- 112 Ułatwianie startu młodym rolnikom
- 121 Modernizacja gospodarstw rolnych
- 123 Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej
- 226 Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych
- 311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
- 312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Agencja uznawać będzie za wystarczającą formę zgłoszenia zaistnienia siły wyższej pisemną informację zawierającą dane beneficjenta pozwalające na jego identyfikację, nazwę działania "inwestycyjnego" oraz wskazanie zobowiązania, którego dotyczy prośba o zwolnienie lub zmianę terminu wykonania. W przypadku, gdy osoba poszkodowana jest beneficjentem dwóch lub większej liczby działań inwestycyjnych wystarczy jedno zbiorcze pismo.

Występując o zwolnienie z któregośkolwiek zobowiązania lub zmianę terminu wykonania zobowiązań, beneficjent powinien przedstawić również dowody potwierdzające działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności. Dowodami mogą być zdjęcia, filmy wykonane przez beneficjenta oraz każdy dokument wystawiony przez komisje powołane do oszacowania szkód potwierdzający wystąpienie siły wyższej i jej wpływ na realizację zobowiązań. Dowodami w zależności od Działania Programu i rodzaju szkody, mogą być, m.in.:

1. protokół oszacowania szkód sporządzony przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce powstania szkody,
2. dokumenty potwierdzające wystąpienie szkody - protokoły z oględzin, szacowania uszczerbków, oceny zniszczeń itp. wystawiane przez towarzystwa ubezpieczeniowe, rzeczoznawców,
3. decyzja właściwego organu nadzoru budowlanego, wydana na podstawie przepisów prawa budowlanego, określająca zakres i termin wykonania niezbędnych robót w celu uporządkowania terenu katastrofy i zabezpieczenia budynku służącego gospodarce rolnej do czasu wykonania robót doprowadzających budynek do stanu właściwego,
4. zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
5. dokument potwierdzający wystąpienie szkody w uprawach rolnych, z którego wynika powierzchnia upraw, na których wystąpiła szkoda spowodowana przez nadzwyczajne zdarzenia, sporządzony przez zakład ubezpieczeń, z którym rolnik zawarł umowę ubezpieczenia upraw co najmniej od jednego z tych "ryzyk";
6. decyzja właściwego powiatowego lekarza weterynarii, wydana na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt nakazująca zabicie lub ubój zwierząt chorych lub zakażonych, podejrzanych o zakażenie lub o chorobę albo zwierząt z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt,
7. decyzja właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, wydana na podstawie przepisów o ochronie roślin, nakazująca zniszczenie roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów w przypadku wystąpienia lub podejrzenia wystąpienia organizmów kwarantannowych.

W sytuacji, gdy komisja powoływana przez wojewodę nie została powołana oraz uprawy nie zostały objęte umową ubezpieczenia:

8. pisemne oświadczenia potwierdzające wystąpienie szkody w uprawach rolnych, spowodowanej przez te "ryzyka", złożone, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, przez dwóch świadków, którzy nie są domownikami rolnika, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, sporządzone zgodnie ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej ARiMR.

ARiMR informuje, że poszkodowani beneficjenci SPO "Restrukturyzacja "2004-2006" oraz działań PROW 2007-2013:

- - "Modernizacja gospodarstw rolnych",
- - "Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej",
- - "Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych",
- - "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej",
- - "Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw",

mają również możliwość wystąpienia **do ARiMR z prośbą o wyrażenie zgody na zmianę terminu realizacji zobowiązań** w terminie i na zasadach podanych dla przypadku wystąpienia siły wyższej.

ARiMR przypomina beneficjentom działania "Ułatwianie startu młodym rolnikom" PROW 2007-2013, którzy z powodu zniszczeń spowodowanych powodzią chcieliby dokonać zmian w biznesplanie, że można zmienić założenia biznesplanu, w tym podstawowe cele i kierunki rozwoju gospodarstwa. Należy wówczas wystąpić z wnioskiem do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR o zmianę założeń biznesplanu i uzyskać decyzję pozytywną.

Dodatkowo informujemy, iż:

- Beneficjenci, którzy są w trakcie realizacji operacji, nie złożyli jeszcze wniosku o płatność ostateczną, oprócz złożenia wniosku o uznanie siły wyższej, zgodnie z przepisami umowy przyznania pomocy mają możliwość złożenia wniosku o zmianę umowy, w tym zmianę terminu złożenia wniosku o płatność.
- Wnioskodawcy działań "inwestycyjnych" PROW 2007-2013, którzy nie podpisali jeszcze umów przyznania pomocy, których Wnioski o przyznanie pomocy znajdują się w trakcie weryfikacji, zgodnie z przepisami rozporządzeń wykonawczych mają możliwość wystąpienia z prośbą o wydłużenie terminu na uzupełnienie Wniosku, jak również z prośbą o przywrócenie terminu na wykonanie określonych czynności.

PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, PŁATNOŚCI ONW, PŁATNOŚCI ROLNOŚRODOWISKOWE oraz ZALESIENIOWE.

Rolnicy ubiegający się o płatności obszarowe w gospodarstwach, w których wystąpiła siła wyższa lub nadzwyczajne okoliczności:

- **zachowują prawo do pomocy w odniesieniu do obszaru i zwierząt kwalifikowanych w momencie ich wystąpienia,**
- **nie będą mieli pomniejszanych kwot płatności jeżeli nie zostaną spełnione wymogi i normy w ramach wzajemnej zgodności, jeżeli dana niezgodność jest wynikiem działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności,**
- **nie będą mieli ustalanych obniżek z tytułu złożenia wniosku po terminie t.j. od dnia 18.05.2010 r. do dnia 11.06.2010 r.**

Dowodami potwierdzającymi wystąpienie siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, które należy dostarczyć do Agencji - w przypadku szkód w uprawach rolnych, spowodowanych przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę są m.in.:

- protokół oszacowania szkód sporządzony przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce powstania szkody;
- dokument potwierdzający wystąpienie szkody w uprawach, z którego wynika powierzchnia upraw, na których wystąpiła szkoda spowodowana przez nadzwyczajne zdarzenia, sporządzony przez zakład ubezpieczeń, z którym rolnik zawarł umowę ubezpieczenia upraw co najmniej od jednego z tych zdarzeń;
- pisemne oświadczenia potwierdzające wystąpienie szkody w uprawach, spowodowanej przez ww. zdarzenia, złożone przez dwóch świadków, którzy nie są domownikami rolnika, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, sporządzone zgodnie ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej ARiMR. Oświadczenie takie może być złożone w sytuacji, gdy komisja powoływana przez wojewodę nie została powołana oraz uprawy nie zostały objęte umową ubezpieczenia.

Szczegółowy wykaz dowodów potwierdzających działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności zawarty jest w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 marca 2007 r. w sprawie rodzajów dowodów potwierdzających działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności (Dz. U. Nr 46, poz. 308, z późn. zm.).

Powyższy katalog dowodów potwierdzających działanie siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, w 2010 r. zostaje rozszerzony o następujące dowody:

- pisemne oświadczenie rolnika o padnięciu zwierzęcia oraz o zgłoszeniu tego faktu zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- pisemne oświadczenie potwierdzające działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności, złożone przez dwóch świadków, którzy nie są domownikami rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, sporządzone zgodnie ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej administrowanej przez ARiMR - w przypadku braku możliwości przedstawienia innych dowodów, o których mowa w przytoczonym rozporządzeniu.

Ponadto, z uwagi na rozmiar oraz dotkliwość tegorocznej powodzi, jaka nawiedziła Polskę, jeśli rolnik nie będzie mógł dostarczyć ww. dowodów, jako dowód wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności uznawane będzie pisemne oświadczenie rolnika lub jego pełnomocnika o wystąpieniu powodzi w jego gospodarstwie rolnym.

Płatności dla grup i organizacji producentów owoców i warzyw

W przypadku, gdy w gospodarstwach rolników będących członkami grup lub organizacji producentów owoców i warzyw, wystąpią nadzwyczajne okoliczności lub siła wyższa, skutkująca obniżeniem wartości produktów sprzedanych przez grupę lub organizację, o więcej niż 35 %, grupa/organizacja producentów może zadeklarować we wniosku o przyznanie pomocy 65 % wartości produktów sprzedanych z poprzedniego okresu objętego wnioskiem.

Poza tym, jeżeli w wyniku działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności nie zostaną spełnione warunki przyznania pomocy finansowej, sankcje nie będą stosowane.

INFORMACJA O KONTROLACH NA MIEJSCU

Dla wypełnienia warunku umożliwiającego finansowanie przez Komisję Europejską płatności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, Agencja będzie dokonywać kontroli na miejscu zgodnie z dotychczasowymi regułami.

Inspektorzy terenowi przeprowadzający kontrolę na miejscu są zobowiązani do udokumentowania rzeczywistego stanu upraw, inwestycji, obecności zwierząt, maszyn i dokumentów.

Niemniej jednak jeśli rolnik lub przedsiębiorca nie był w stanie wypełnić swych zobowiązań w wyniku siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajnych i poinformował o tym fakcie Agencję, zachowuje prawo do pomocy.

WYDŁUŻENIE O MIESIĄC TERMINU SKŁADANIA WNIOSKU O POMOC NA ZALESIANIE ORAZ OŚWIADCZENIA O WYKONANIU ZALESIENIA.

Wyjątkowo w roku 2010:

- Termin na składanie wniosków o pomoc (tzw. wniosków pierwszorocznych) w ramach działania "Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne", objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, - przypada na 1 czerwca - 31 sierpnia.
- Termin na składanie oświadczeń o zalesieniu, w ramach działania "Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne", objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 upływa **21 czerwca 2010r.**

2. Planowane jest uruchomienie pomocy de minimis na naprawę uszkodzeń powstałych w wyniku wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych (w tym powodzi 2010) w uprawach leśnych założonych w ramach działania 5 Zalesianie gruntów rolnych Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 oraz działania 221/223 Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Pomoc, o której mowa powyżej odbywa się na zasadzie udostępnienia przez nadleśnictwa sadzonek drzew i krzewów leśnych beneficjentom, którzy zakwalifikowali się do skorzystania z tej pomocy czyli szkody w ich uprawach leśnych przekraczają ponad 30 % powierzchni. Warunkiem uzyskania pomocy w ramach ww. zasady de minimis będzie złożenie przez beneficjenta do BP ARiMR zgłoszenia, w którym określona będzie wielkość szkód w uprawie leśnej. Termin, w którym będzie można składać ww. zgłoszenie zostanie określony w specjalnym obwieszczeniu publikowanym na stronach internetowych ARiMR i MRiRW. Planowany termin uruchomienia możliwości zgłoszeń szkód w uprawach leśnych przewidziany jest po wstępnym oszacowaniu strat powstałych w wyniku powodzi 2010 r.

ARiMR przypomina też, że poszkodowani przez powodzie rolnicy mogą skorzystać z preferencyjnych kredytów „klęskowych”.

Ponadto dzięki przeprowadzanej nowelizacji ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z maja i czerwca 2010 r. w najbliższym czasie rolnicy będą mieli nowe możliwości otrzymania wydatnej pomocy.

Nowe przepisy będą stosowane w sprawach związanych z usuwaniem skutków powodzi i osunięć ziemi wywołanych opadami atmosferycznymi w tym roku. Regulacje ustawowe będą także stosowane do skutków zdarzeń zaistniałych w gminach lub miejscowościach uszkodzonych przez powódź lub osunięcia ziemi w 2010 r., określonych w przepisach wydanych (po 14 maja 2010 r.), na podstawie ustawy z 11 sierpnia 2010 r. o szczególnych zasadach, odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu. Ustawa umożliwi osobom prowadzącym gospodarstwa rolne i ich rodzinom zatrudnienie przy robotach publicznych i pracach

interwencyjnych. Na jej podstawie również osoby bezrobotne można zatrudniać przy pracach interwencyjnych przez okres 12 miesięcy.

Znowelizowanie ustawy umożliwi także wykorzystanie w większym stopniu środków europejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Ustawa wprowadzi nowe działanie PROW 2007-13 pod nazwą „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych”.

Pieniądze z tego działania będą mogły trafiać do gospodarstw rolnych, w których straty przekroczyły 30%. Rolnicy będą mogli otrzymać **do 300 tys. zł. na odbudowę i odtworzenie produkcji rolnej** (np. chmielu, sadów) przy zaangażowaniu środków własnych w wysokości 10%.

Znowelizowane przepisy mają wejść w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

W ramach działań mających na celu pomoc poszkodowanym rolnikom Rada Ministrów przyjęła też projekt ustawy o zmianie ustawy o paszach oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, przedłożony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W projekcie zawarto przepisy dostosowujące polskie prawo do przepisów Unii Europejskiej, w tym rozporządzenia 767/2009, dotyczące w szczególności:

- a) zasad umieszczania informacji o materiałach paszowych wchodzących w skład mieszanki paszowej,
- b) mieszanek paszowych dietetycznych,
- c) sposobu pakowania materiałów paszowych i mieszanek paszowych.

W przedmiotowym projekcie wprowadzono także zmianę ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia polegającą na wskazaniu ministra właściwego do spraw zdrowia, jako koordynatora działań mających na celu, opracowanie zintegrowanego wieloletniego krajowego planu urzędowych kontroli żywności i pasz.

Ponadto w projekcie ustawy zawarto nowe przepisy dotyczące nakładania kar za wytwarzanie, wprowadzanie do obrotu lub stosowanie w żywieniu zwierząt materiałów paszowych, mieszanek paszowych dietetycznych i uzupełniających, niezgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu 767/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE).